

Slovenski dom

Štev. 66. V Ljubljani, v torek, 24. marca 1942-XX Leto VII.

Izključno pooblaščenke za oglaševanje italijanskega in tujeje
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Vojno poročilo št. 660: Velik pomorski uspeh proti angleškemu brodogradu

Uradno vojno poročilo št. 660 pravi:
Sovražnik, ki se je z znatnimi silami pretolkel
vzhodno od Martube, je izgubil kakih 40 oklep-
nih vozil in dve bateriji.

Naše letalske skupine so neustrašljivo bom-
bardirale in s strojnimi obsestreljevali umikajo-
čega se sovražnika.

Naša lovska letala so sestrelila dve letali,

enega pa štiri; neko drugo angleško letalo je

moralo pristati in je bilo zajeto.

V vzhodnem Sredozemlju je kljub zelo

neugodnim vremenskim razmeram naša pod-

mornica pozno popoldne 21. marca zasledila le-

talo in močan, dobro zavarovan konvoj, usmerjen

proti Malti. Letalski ogledniki so konvoj zasle-

dovali ves dan 22. marca.

Z različnih oporišč so odšle skupine torped-

nih letal ter so v zaporednih valovih napadale

angleške vojne ladje.

Naši letalci so z veličastnim zagonom prema-

gali gosti ognjeni obroč, ki so ga bruhale angleške

ladje, prišli v napad prav blizu na strelsko raz-

daljo ter ponovno zadeli vojno in prevozne ladje.

Včeraj popoldne se je neki naš pomorski

enoti posrečilo v Sirtskem zalivu dohiteti an-

gleško ladjo, ki se je skušala umakniti iz boja

s tem, da se je zavila v gost oblak dima. Priza-

delala ji je novo škodo, ki bo točno sporočena.

Pomembni oddelki nemške letalstva so si

lovilo napadli letalščiki Ca Venezia in Lucca,

kjer so bile zadete letalske naprave in oprema;

2 letali sta bili sestreljeni v boju, 7 na tleh.

Nemško vojno poročilo:

Nepretrgani obrambni boji in napadi na ruskih frontah Uspešno zimsko delovanje italijanskega ekspedicijskega zbora

Hitlerjev glavni stan, 23. mar. Nemško vrhov-
no poveljstvo objavlja:

Na polotoku Kerču so izpodleteli nadaljni
sovjetski napadi.

V donški kotlini so nemške sile odbile hude
ruske napade, ki so jih podpirala letala in tanki.

Na srednjem odseku so bile uničene sovjetske
sile, ki so bile odrezane od svojih zvez. Pri tem
je imel sovražnik v dveh dneh poleg številnih ujet-
nikov več tisoč mrtvih in je izgubil 15 tankov, 31
topov in drugo vojno gradivo.

Tudi na ostalih oddelkih vzhodnega bojišča so
bile nemške čete uspešne v obrambi sovražnih na-
padov in pri lastnih napadih.

Pri letalskih napadih je bilo uničenih nad 300
sovjetskih vozil vseh vrst ter 23 vlakov. Včeraj so
Sovjeti izgubili 54 letal.

V času od 15. do 22. marca je bilo na vzhod-
nem bojišču uničenih 137 sovjetskih tankov.

Berlin, 24. marca. s. Iz vojaških krogov po-
ročajo, da so tudi 22. marca ves dan besneli srčiti
boji na vsem vzhodnem bojišču. Posebno na pol-
otoku Kerču in v Donški kotlini so Sovjeti silo-
vito napadali, a so bili odbiti s krvavimi izgubami.
Nemška letalska sila je posegla v vse boje in bolj-
ševikom med drugim zadala zelo hude izgube v
orožju. V pristanišču Kerču so bile po letalskem
napadu težko poškodovane tri trgovske ladje, ki
so jih boljševiki pravkar hoteli iztovoriti. Raču-
najo s potopitvijo ene tovrne ladje 2000 ton.

Vzhodno bojišče, 24. marca. s. Posebni dopis-
nik agencije Stefani je poslal poročilo, v katerem
pravi, da so za delovanje ekspedicijskega zbora v
hudi zimski borbi v Rusiji bili značilni krajevni
boji, v katerih italijanske čete niso samo stalno
zaprile boljševiške sile, marveč jim ves čas za-
dajale občutne izgube v moštvu in orožju ter s
tem izboljšale italijanske bojne črte in okrepile
lastne položaje. 22. marca ob zori so naši od-
delki nenadoma prešli v protinapad na nekem
važnem odseku, kjer so se zbirale boljševiške sile,
in potem ko so po sijajnem načrtu in poletu za-
vzeli nekaj izpostavljenih ruskih utrd, so sovjet-
ski obrambi v ozadju dali mnogo opraviti. V pre-

udarno zamišljenem načrtu je z dobrim uspehom
tudi pomagalo italijansko topništvo, ki je hudo ob-
streljevalo določene točke. Prav tako koristno je
sodelovalo letalstvo ekspedicijskega zbora, ki je
bombardiralo in s strojnimi obsestreljevali sovjet-
ske čete in važne cilje. Popoldne so Rusi ob pod-
pori topništva s silo začeli napadati nekaj utrjenih
postojank na nekem drugem italijanskem odseku.
Vsi boljševiški poskusi pa so splahneli v znatnih
izgubah spričo trdne in odločne obrambe italijan-
skih oddelkov. Celodnevne bitke so se zaključile
s hudimi izgubami za Rusje, saj so prišli ob šte-
vilno avtomatsko orožje in drugo vojno blago. Boji
so se razvijali ob mrazu od 32 do 40 stopinj pod
ničlo.

Lizbona, 24. marca. s. Angleški radio poudar-
ja v razlagi avstralskega vojnega poročila, da so
japonska letala izvedla dozdaj najslabše napad na
Port Moresby, angleško luko na južni obali
Nove Gvineje. Napad je bil v dveh zaporednih
valovih. Pri prvem so našli 19 japonskih bom-
bnikov v spremstvu številnih lovcev, pri drugem
pa 10 bombnikov. Japonska letala so vrгла bombe,
potem pa so se takoj spustila k tlom, da bi s stroj-
nicami obstreljevala vojne cilje. Po avstralskem
uradnem poročilu dozdaj še ni mogoče natančno
povedati kakšna je škoda in koliko je žrtev. An-
gleški radio poroča še, da so japonska bojna le-
tala napadla neko angleško letalsko oporišče na
Novi Gvineji, čigar imena pa ne marajo povedati.
Stockholm, 24. marca. s. Iz ameriškega vira
poročajo, da so japonske čete na Novi Gvineji v
zadnjih petih dneh prekoračile reko Francisco juž-
no od mesta Salamaua in da so japonskim četam
v znatni meri pomagali domačini, ki se nič ne
obotavljajo sodelovati z Japonci, katerim pravijo

ker mora reševati važnejša vprašanja. To ne-
sramno govorjenje nasilnika, ki se obrača k su-
žnjem, je neugodno vplivalo na indijske pravke.
Bangkok, 24. marca. s. Radio Delhi poroča,
da je v Lahoreju bilo zborovanje indijskih moha-
medancev. Njihov predsednik je poslal vsem In-
dijcem oklic, naj složno nastopijo pri pogajanjih z
angleškim odposlancem Crippsom. Na zborovanju
so izdelali tudi načrt, kako bi boljše varovali ko-
risti indijskih mohamedancev.

do delovanja. Indija je zdaj napadena z dveh stra-
ni, zakaj Japonska jo ograja iz zgornje Birme, Ru-
sija pa, najstarejša sovražnica Anglije, zmaguje s
svojim prodiranjem na severne in zahodne meje
najdragocenejših angleških posesti. Sovjeti si zavze-
majo v Aziji postojanke, ki bi bile še pred dvaj-
setimi leti pomenile razlog za oborožen spopad
med Rusijo in med Anglijo.

Zivilske nakaznice bodo uvedene tudi v Ame-
riki — poročajo iz Stockholma. 27. aprila
bodo ustavili prosto prodajo sladkorja, na-
kar bodo ugotovili zaloge ter sestavili nač-
rt, po katerem bodo razdeljevali sladkorne
nakaznice.

23 letnica ustanovitve fašistovskih bojnih skupin v Rimu in drugod

Poslanica tajnika stranke Mussoliniju — Zgodovinski pomen tega jubileja za Evropo in svet

Rim, 24. marca. s. Tajnik stranke je ob ob-
letnici ustanovitve fašistovskih bojnih skupin
poslal Duceja naslednje sporočilo:

»Duce! Tri in dvajset let je preteklo od dneva,
ko ste v Milanu na trgu San Sepolero prvi vzdig-
nili bojni krik zoper boljševizem in njegova za-
veznika: liberalizem ter demokracijo. Vaš klic je
bil kronan z zmago. Ta dan pomeni začetek nove
dobe v zgodovini sveta. Danes se na bojiščih, ki
objemajo vso zemljo, znova vnaša trda bitka, nova
revolucionarna Evropa Osi in trojne zveze je na
nogah, trdno odločena, da za vedno stre nazadnja-
ške sile, zvezane z judovskim bogatstvom za iz-
koriščanje narodov.

Duce! Z nekdajno vero in zagrinjenostjo, str-
njeni okoli praporov revolucije, dvigajo starešine
in liktorska mladina na ta, za domovino sveti dan,
k vam srea in orožje ter v vašem imenu zatrjujejo
ljudstvu, da bo iz žrtve prišla socialna pravičnost
in iz zmage kar največja zaslužena veličina.

Tajnik Narodne fašistovske stranke Aldo Vidussoni

Rim, 24. marca. s. Nad prizoriščem vojne, ki
se je z jasnostjo napolnila proti tisti zarji, katero je
leta 1919 pokazala Ducejeva jasnovidnost, je vče-
raj v vsej luči svoje predniške resničnosti vstal
zgodovinski spominski dan, ko je Duce z ustano-
vitvijo fašistovskih bojnih skupin začel rešitev do-
movine ter sprožil reševanje sveta. Kakor je pred
23 leti bilo le malo tistih srečnih, ki jim je bilo
dano razumeti, kar je Mussolini s svojimi tremi iz-
javami zarezal v večni temelj zgodovine, tako je

zdaj le malo tistih, ki se še vedno trmasto bra-
nijo priznati slavno in nevenljivo veličino tistega,
kar se je začelo 23. marca 1919 na trgu San Se-
polero. S to ponosno in vedro zavestjo je italijan-
ski narod in z njim pa tudi drugi narodi preroje-
nja, premišljal ob bleščeči obletnici.

Proslava je kakor vedno združila ves narod,
ki se z orožjem bje po neskončnih frontah, od
koder bo zmaga naredila svoj največji skok, in
narod na notranji fronti, kjer se tudi vsak dan
bojuje in zmaguje, da bi Mussolinijeva misel, sve-
ta vsakemu človeku vere in resničnosti, zmagovala
in postala večna. Bojna fronta in notranja fronta
se nikjer ne kažeta tako vzgledno zvezani v mogo-
čen snop neusmiljene odločnosti, kakor v tem skup-
ni življenja, revolucije in pravice, ki tvori temelj
fašistovskim bojnim skupinam.

Proslava je s tem dobila versko ozračje svetega
obreda. Ljudstvo se je povsod zbiralo, da bi v prvi
vrsti dajalo pričevanje o svoji veri. Na ruskih in
afriških bojiščih, kjer je to pričevanje vzvišeno
zaradi prelite krvi, je proslava dobila slaven zna-
čaj. Po sredozemskih posadkah so zgodovinski dan
slavili s prisego za zmago. Povsod je obred bil živ
in spontan kakor plamen, pa naj bo to v mestih,
vaseh, v trgih ali pa v središčih, kjer je ljudstvo
na delu.

Proslava je letos imela še bolj poseben pomen,
zakaj stranka je določila prav ljudi iz prve ure, iz
slovihtih vrst sansepolcristov ter iz skupine najbolj
vnetih Ducejevih privrženec, da bodo obujali le-
poto ustanovitve fašistovskih skupin.

V Rimu je slovesnost bila v gledališču Adria,
kjer je v ozadju žarelo znamenje namena, ki je
potiskal in še potiska akcijske oddelke v žrtev za
stvar: škrlatna črka »M«. V gledališču so tvorili
osupljivo sliko navdušenja fašisti iz prve nočne
straže, pohabljeni iz revolucionarnih vojn, ran-
jenci iz zadnjih bitk, vseučiliščniki, ki so že dali
svoj prispevek v krvi in mladini, ki raste po sijaj-
nih gnezdih GIL-a, zastopniki vseh delovnih panog
in vse zastave iz mesta. Slavnostni govornik San-
dro Giuliani, zaupnik skupine sansepolcristov je
prišel na zborovanje s tajnikom stranke, z mini-
strom za italijansko Afriko ter z obema podtajni-
koma stranke, drugi zastopniki oblasti s ministri
ter vojaškimi dostojanstveniki so pa zasedli pro-
store na odrih ob strani. Navzoč je bil tudi dr.
Ehrich, voditelj hitlerjevcev v Italiji.

Osnovni ton slovesnosti je brž dalo petje »Gio-
vinezze« in pa veličastna ter goreča manifestacija
za voditelja in ustanovitelja bojevniških skupin.
Potem je karabinjerska godba začela, za njo pa
so vzdignili lepo pesem iz afriških vojska »La sa-
gra di Giarrubbi«. Zatem je povzel besedo sanse-
policrist Sandro Giuliani. Njegov govor je bil ena

osvoboditelji. Japonci pa občejujejo te domačine,
s kakšno lahkotnostjo se gibljejo z vsem težkim
orožjem po džungli, o kateri sodijo, da je nepre-
hodna, in pa po gorskih bregovih.

Lizbona, 24. marca. s. Avstralsko vojno poro-
čilo pravi, da so japonska letala napadla prista-
nišče Wyndham v severni Avstraliji.

Vrnitev madžarske vojske na vzhodno bojišče

Budimpešta, 24. marca. s. Madžarska jav-
nost je poročilo o ponovni udeležbi madžarskih
čet pri bojih na južnem odseku vzhodnega bo-
jišča sprejela z zavestnim ponosom. Po vesteh
iz madžarskih vojaških krogov so se madžar-
ske čete v zadnjih dneh vrnile v prvo bojno
črto in z nemškimi četami krepko sodelovale
v bitkah pri Harkovu. Sovjeti so imeli straho-
vite izgube, potem ko so v neuspešnih napadih
vpregli velike sile.

Sodelovanje med nemško in madžarsko policijo

Budimpešta, 24. marca. s. Na vabilo vodje
nemške policije sta včeraj odpotovala v Berlin
visoka uradnika madžarske policije. Bila sta to
dr. Bozzy, načelnik kazenskega oddelka vrhov-
nega policijskega ravnanstva, in dr. Vassko,
načelnik kazenskih jetnišnic. Visoka uradnika
madžarske policije naj bi dokončala delo, ki so
ga nedavno začeli v Budimpešti s predstavniki
nemškega notranjega ministrstva glede skup-
nih mednarodnih nalog, in pobilže preučila vso
ureditev nemške policije.

Prepoved spomladanskih potovanj za civiliste v Nemčiji

Berlin, 24. marca. s. Listi prinašajo oklic mini-
stra za propagando in ministra za promet. Oklic
odločno vabi nemško civilno prebivalstvo naj spo-
mladi nikar ne potuje za zabavo, če ne bo strogo
kaznovano. Razlog za potovanje je treba kar naj-
natančneje utemeljiti z dokazi in bodo potovanja
dovoljena samo zaradi bolezni. Kdor se bo pregre-
šil proti tem določilom, bo šel v koncentracijsko
taborišče. Nemški državljani se mora zavedati, da
vsa prevoznika zdaj služijo v prvi vrsti samo oboro-
ženim silam.

Vesti 24. marca

Francoske oblasti so v Maroku internirale 2000
angleških državljanov v odgovor na angle-
ške napade na pariško okolico.

Združene države nadaljujejo s svojo nasilniško
politiko in kršenjem državne nedotakljivo-
sti raznih južnoameriških republik. Tako
je vlada Združenih držav zdaj sklenila ure-
diti veliko letalsko oporišče v republiki
Guatemali.

Indijska vojska je ob začetku sedanje vojne
štetla 1.000.000 mož, zdaj pa se je to število
zmanjšalo na polovico, ker so indijski od-
delki sodelovali na raznih afriških in ma-
lajskih bojiščih. Te čete so slabo oborožene
in slabo izurjene. Angleški oddelki v Indiji
štejejo samo 55.000 mož. To je torej dosti
premalo za obrambo tako ogromnega pro-
stora, kakor je Indija — sodi švedski list
»Alehandra«.

Angleški mornariški minister je imel v radiu
govor, v katerem je dejal, da Anglija zdaj
ne sme podcenjevati tujih nevarnosti, ki ji
groze. Da bo tem nevarnostim kos, mora
delati ladje in samo ladje. Izgube angleške
mornarice so bile hude. Bitka za Atlantsko
morje je lušta, v kateri ni niti za trenutek
oddiha.

V Združenih državah živi okoli 500.000 Kanad-
cev, 300.000 Angležev in 200.000 Ircev, ki
jih bo mogoče vpoklicati v vojaško službo
v ameriški vojski — je povedal ravnatelj
urada za nabave v Newyorku.

200.000 Japoncev v Braziliji je izpostavljenih
preganjanju oblasti in najtežjim preizkuš-
njam, medtem ko uživajo Brazilijanci na
japonskem največjo svobodo, pravijo ja-
ponski listi.

V Kujbiševu sta v ponedeljek dopoldne pod-
pisala japonski poslanik pri sovjetski vladi,
general Tatekava, in sovjetski komisar za
zunanje zadeve, Višinski, dogovor o ribo-
lovu med Japonsko in Sovjetsko Rusijo za
daljšo dobo.

Zaradi »mogočega uvoza surovega kavčuka je
španska vlada prepovedala izdelovanje no-
vih avtomobilskih gum, kar je pa zalogo na
razpolago, se bo uporabila za popravilo
starih avtomobilskih gum. V zvezi s tem je
bila za tovrne avtomobile določena naj-
večja hitrost 40 km na uro.

Španska vlada je znižala obrok kruha, in sicer
za posamezne potrošnike na 80, 100 in 150
gramov na dan, dokler si Španija ne bo
ustvarila večjih zalog z dovozom čezmor-
skega žita.

V Banatu so bile poplavljenе štiri pokrajine in so
moral prebivalstvo iz poplavljenih okrajev iz-
seliti.

Ker Združene države ne morejo do konca aprila
dati Urugvaju zahtevanega petroleja za ob-
novo zalog, pričakujejo v Urugvaju novih
najstrožjih omejitev v porabi bencina.

Madžarski poslanec pred vojnim sodiščem

Budimpešta, 23. marca. AS. Na zahtevo pred-
sednika generalnega štaba madžarske vojske je
dala pristojna parlamentarna komisija dovoljenje
za sodni postopek proti poslancu Suetu, ki je obdol-
žen razširjanja in izdajanja protidržavnih letakov.
Obdolženi poslanec bo prišel pred vojaško sodišče.

Novi odloki o živilskih obrokih v Nemčiji

Berlin, 23. marca. AS. Od 6. aprila dalje bodo
v Nemčiji nekoliko zmanjšani obroki hrane, zlasti
kruha, maščob in mesa. Tedenski obrok kruha bo za
navadne potrošnike zmanjšan za 10%, obrok ma-
ščob za 20% in obrok mesa za 25%. Skoraj neizpre-
menjeni so obroki kruha in maščob za otroke, dočim
pa je obrok mesa tudi za otroke zmanjšan za 12%.
Obroki dodatnih nakaznic za težke in najtežje de-
lavce so zmanjšani za 15%. Glede teh zmanjšav
piše »Völkischer Beobachter«, da je treba napeti
vse sile ne samo v Nemčiji, ampak v vsej Evropi
za povečanje proizvodnje živil. Bolj kakor kdaj mora
prebivalstvo dati svoj delež. Kadar bo končana ve-
lika borba za velikanske prostore na vzhodu, bo
rešeno vprašanje prehrane ne samo za Nemčijo,
ampak za vso Evropo. Delo za izrabljanje teh po-
krajini je že v teku, jasno pa je, da v par mesecih
ne more obroditi velikih sadov. Uspeh se bo čutil
gotovo že s prihodnjo žetvijo.

Začetek pogajanj med Anglijo in Indijo

Bangkok, 24. marca. s. Posebni odposlanec an-
gleške vlade minister Stafford Cripps je imel vče-
raj prvi posvet z zastopniki indijskih strank. Pri
tem posvetu je jasno pokazal, da misli spraviti
indijske politične pravke v strah ter izvabiti iz
njih kar se da hitro pogodbo, tudi s pomočjo ne-
posrednih groženj. Cripps je dejal udeležencem
posvetovanja, »da se mu zelo mudi in da zaradi
tega ne misli ostati v Indiji več kakor štirinajst
dni, pa tudi Anglija sama ne more izgubljati časa,

Sovjetsko prodiranje v Perzijo in na indijske meje

München, 24. marca. s. List »Münchener Zeit-
ung« razpravlja o rastočem sovjetskem vplivu v
Perziji ter pravi, da se Sovjeti okoriščajo s sedanji-
mi angleškimi težavami v Indiji ter rinejo vedno
bolj proti Perzijskemu zalivu. Dogaja se torej tisto,
čemu se je angleška politika znala izogibati dve
stoletji, namreč temu, da bi se na vratih Indije
prikazali močnejši sosedje. Če pomislimo, pravi
omenjeni list, da je bilo treba politiko obkoljeva-
nja Nemčije in angleško odbijanje zblizanja z Nem-
čijo v glavnem pripisovati nemški »nevarnosti«, ki
si je upala priti z načrtom za železnico med
Berlinom in Bagdadom, so še jasnejše strahotne
napake Churchillove politike. Čimbolj se bo večal
nemški pritisk na sovjetske sile, tem brezobzirnej-
še bo Rusija nastopala v Perziji, da si pridobi svobo-

Proslava fašističnega jubileja v Ljubljani

Ljubljana, 23. marca.

Fašisti, ki bivajo v Ljubljani, so zgodovinski dan 23. marca proslavili s posebno značilnimi slovesnostmi. Ob 10 je zvezni tajnik podal poročilo voditeljev fašija v Ljubljani, voditelje pa mu je predstavil tajnik tega fašija. Zborovanje je bilo v dvorani za prireditve v Fašističnem domu in se ga je udeležilo mnogo tovarišev s tajnikom Alesanijem na čelu, ki je pri prihodu zveznega tajnika dal povelje za pozdrav in poročal o zboru.

Zvezni tajnik Orlandini je po povelju za pozdrav Duceju podal voditeljem navodila in se z njimi posvetoval o vprašanjih, ki se nanašajo na organizacijo fašija. Po poročilu so voditelji in skupine fašistov spremljali na sedež Dopolavora Oboroženih Sil prapor fašija, kjer je bila kmalu nato spominska proslava zgodovinskega dne, in sicer je govoril od stranke določeni govornik тов. Bonsembiante. Pred to slovesnostjo so se najvišje oblasti v pokrajini z Visokim komisarjem, Poveljnikom Armadnega zbora, narodnim svetnikom Bonsembiantem, poveljnikom divizije in drugimi uradniki in častniki na čelu podali na železniško postajo, kjer jih je pričakoval zvezni tajnik, nadzornik in tajnik Dopolavora, fašisti in tovarišice ženskega fašija in kjer so odprli okrepčevalnico Dopolavora Oboroženih Sil. V opremljeni dvorani so se za to dobrodelno napravo zbrali zastopniki raznih vrst orožja.

Po pozdravu Kralju in Duceju, ki ga je poveljeval narodni svetnik Bonsembiante, so v obojakom razdelili okrepčilo. Ob 11.30 je v navzočnosti vseh navedenih oblasti in vseh fašistov in fašistik, ki so v Ljubljani, bila v veliki dvorani sedeža Dopolavora Oboroženih Sil slovesna proslava zgodovinskega dne in je govoril Dino Bonsembiante. V svojem govoru je poudaril, da se ta dan letos proslavlja v ozračju zmagovite vojne. Govornik je podal obsežen okvir zgodovinskega razdobja, ki gre od začetka vojne 1915 do 23. marca 1919 in je z jasno učinkovitostjo povečevala protikomunistično in protidemokratsko poslanstvo, ki je vedno vodilo bojevniki fašij. Z izjavami, ki jih je Benito Mussolini prebral na Trgu San Sepolero, je zatrjeval nepomirljivost med boljševizmom, ki je organizirana oblika tatarskega barbarstva, in civilizacijo, ki se je rodila v Rimu. Ta dan pa je tudi velik zaradi tega, ker je položil idealne temelje za novo Evropo in prižgal plamen totalne revolucije, ko je zastavil zahtevo po svobodi na svetu in obsodil nasilje zlata in boljševizma. Ob koncu proslave so bile prirejene prisrčne manifestacije za Duceja in fašistično Italijo.

Nova določila za pošiljanje dopisnic in pisem v tujino

Rim, 24. marca, s. Od 30. t. m. pa naprej je

treba vse vrste pisem in dopisnic za običajno ali letalsko pošto, namenjene v tujino, predložiti zaprte in ne frankirane pri določenih okoliščinah na poštah uradih. Na hrbtni strani pisemskih kuvertov mora biti napisano pošiljateljevo ime, na dopisnicah pa na desnem vogalu naslovne strani. Lahko se tam zapiše ime pošiljatelja ali pa tistega, ki pismo ali dopisnico pri okencu odda.

Odpošiljatelj mora pri poštnem okencu plačati poštno pristojbino in dokazati svojo istovetnost z enim sledečih dokumentov: potnim listom, orožnim listom za nošnje orožja za osebno obrambo ali za lov, šofersko izkaznico, osebno izkaznico s fotografijo, s člansko izkaznico fašistične stranke ali pa pokojniško knjižico pri upokojenih državnih uradnikih.

Nobeno pismo ali dopisnica, ki bi bila namenjena v tujino in bi jo pošiljatelj vrnil enostavno v pošto nabiralnik, ne bo odposlana naprej. Imenovani ukrepi pa se ne nanašajo na pisma in dopisnice, naslovljene na kraje bivše Jugoslavije, pripadajoče Ljubljanski pokrajini, Zadru, Splitu, Fiumu ali Kotorju in na kolonialne kraje (Italijanska Afrika, italijanske otoke na Egejskem morju itd.). Prav tako se ne nanašajo na pisma in dopisnice, poslane vojakom in oddane na vojaško pošto.

Obenem se opozarja prebivalci, da v času vojne ni dovoljeno pošiljati v tujino sledečih vrst pisem ali dopisnic:

Ilustriranih razglednic, dopisnic zalepk, področnih kuvert, karikaturnega papirja, prav tako pa tudi ni dovoljeno prilagati pismom slik in panoram krajev, ki imajo vojaški pomen, izrezkov iz časopisov, cigaret, papirja in kuvert, znamk, novic, glasbenih not, niti čistega ali napisanega nožnega papirja.

Od tujih jezikov se smejo uporabljati le sledeči: albanski, ameriški, arabski, češki, bolgarski, kitajski, koreanski, danski, finski, francoski, japonski, grški, angleški, latinski, norveški, holandski, perzijski, poljski, portugalski, romunski, ruski, srbski, hrvaški, slovaški, slovenski, španski, švedski, nemški, siamski, turški, ukrajinski in madžarski.

Pisma in dopisnice, ki ne bi ustrezale navedenim predpisom, ne bodo odposlane na željeni naslov.

Z deli pri šempetrski zapornici so spet začeli

Ljubljana, 24. marca.

Te dni so začeli spet z deli pri znani šempetrski zapornici na Ljubljani. Sicer z deli niso začeli, pač pa jih nadaljujejo tam, kjer so lani končali. Kakor je bralcem gotovo že znano, ima gradbeno podjetje s to zapornico precejšnje nevednosti. Posebno lani so morali z delom nekajkrat prenehati, ko je voda podrla

opornike in poškodovala v strugi vse tisto, kar so s pridnimi rokami naredili. Če bi šlo z delom lanske leto vse po sreči, bi zatvornica gotovo že stala, tako pa so morali delo podaljšati na letošnje pomlad.

Zdaj, ko je nevarnost kakršnih koli povodnjih minila in je vreme postalo kolikor toliko stalno, so spet začeli z deli v strugi sami. Sicer so že v lepih zimskih dneh pridno obdelovali podpeški kamen, ki bo služil za ogrodje zapornice, vendar pa se z deli v strugi sami niso ukvarjali. Zdaj so na desni breg pripeljali stroj za mešanje cementa in ga pognali. Stroj pridno meša, delavci pa odvažajo betonsko mešanico tja, kamor je treba. Leva obrežna konstrukcija je bila že lani dokončana. Tudi srednji veliki oporni betonski steber je bil že lani postavljen. Zdaj imajo delavci posla le še pri desnem opornem zidu. Ko bodo s tem delom pri kraju, bodo začeli s postavljanjem zapornice same.

Če bo vreme naklonjeno in ne bo delo takšnih preglavic kakor lani, bomo v kratkem času imeli postavljeno zapornico, ki bo omogočila, da se bo vojni stanje Ljubljane dvignilo do zaželeno višine.

Novice iz Države

Rim, 23. marca, s. Tajnik stranke je izdal sledeče ukrepe: iz stranke se izključijo bivši narodni svetnik Francesco Mario Aprosio s sledečo utemeljitvijo: Zlorabljal je položaj narodnega svetnika in se izkazal nevednega časti člana stranke, ker je poskušal s korupcijo in povzročil nečedne afere.

Članska izkaznica stranke se odvzema fašistu Mariju Tozziju, nadzorniku fašistične zveze v Rimu, s sledečo utemeljitvijo: Zasedoval je nedovoljene cilje in ni pokazal potrebne tenkovestnosti in to tem bolj, ker je bil višji funkcionar stranke.

Za nedoloten čas se odstranita iz stranke fašista Mario Troisi in Giuseppe Penu, vendar se čaka na izid sodne preiskave. Odstranitev iz stranke je utemeljena takole: zaradi nerednosti pri društvih Dopolavora.

Za eno leto se odstranjuje iz stranke fašist Gavino Sodu s sledečo utemeljitvijo: ker je dajal škodljive in neupravičene pravne nasvete.

Za eno leto se odstrani iz stranke fašist Adriano Straminioni s sledečo utemeljitvijo: zaradi pomanjkanja čuta za fašistično disciplino.

Iznajditelj kar mrgoli. Narodni zavod za pregledovanje predloženih izumov v Rimu je v nekaj letih svojega delovanja dobil v pregled nič manj kakor 18.470 novih izumov z najrazličnejših področij. Od teh prijav je urad odobril in potrdil 8604 izume, ki so bili potem patentirani. V lanskem letu je bilo teh prijav 1563, od katerih jih je bilo odobrenih in priporočenih v uporabo 237. Narodni urad je nekatere izume posebej priporočil nekaterim industrijskim podjetjem, posebno takšne, ki bi bili primerni za vojno industrijo.

Franc stopil v vas, ga ni pozdravil noben znan obraz, povedal je bila ista tema in mir. Potrkal je na hišo, nič se ni zganilo. Sele, ko je na običajni način zažvižgal, je začelo rožljati za polkni. Okno se je odprlo in si vobedi obraz njegove matere ga je pogledal, njen krik je prikladal očeta in brate, pustili so ga noter, toda ker je na vsa vprašanja dal samo polovične odgovore, in končno omočnik, so ga s strahom ogledovali kot prikazane. Najnovejša novica je bila, da je opica ušla glumačem in da se potika po dolini: kdor se ji približa, je okužen od kuge, ki je po vsej dolini pobrala že na stotine ljudi. Molče je poslušal vrtniši se sin in ta navidezna brezbriznost je pravila brata do besnosti, saj mu je pripisoval vso krivdo. Kričal je nanj: »Če se ne bi dotaknil opice, bi bila dežela obvarovana, in ker si se podal z ladusno žensko proč, zato je na tebi proklestvo in mi moramo poginiti.« Naenkrat je sestra zakričala v obupnem strahu, jecljaje je povedala, da je zagledala epačeni obraz opice na oknu, ki je bilo še odprto. Mati se je vrgla pred Franc in ga rotila, naj pusti deklico. Trešč se je obrnil od nje, komaj je razumel zvezo in je hotel že oditi, držal je že za kljuko v roki, ko ga je sestra mrzlično prosila, da se naj vrne nazaj, in opazil je, kakšna bolezen se je je lotila, kajti njen obraz je izgledal svinčen kot obraz one ženske, ki je gledala iz glumaškega voza. Sedel je za mizo in začel jokati. Zjutraj je imela sestra bule na rokah, pod kožo ji je venelo meso; ko je umrla, pa so njene poteze imele izraz gorile-opice.

V stajah so gladovale krave in voli, njih mukanje je bilo edini glas življenja. Sosedje so se varovali priti drug drugemu pred očmi. Nebo je izgledalo kot slepo, zrak je smrdel po gnobli. Balo se se dneva, sence in večera. Od vasi do vasi so hodili menihi iz bližnje kartuzije, blagoslovljali trupla pred večnimi vrati in so tolažili besneče bolnike. Noben popotnik ni hodil po cesti, ni bilo slišati več poštnega roga, pastirji so ostali na planinah, noben zvok zvonov se ni lomil v gorah. Iz strahu pred opico so zagrinjali okna in zapirali z zapahli vrata, tako da je v neprevetrenih sobah imela kuga dvojno lahko delo. Za sestro je videl Franc umreti brata in na praznik Sv. Trojice je ob-

Sinočnji koncert pianistke Rossane Bottai

Ljubljana, 24. marca.

Pred odličnim občinstvom je včeraj v Ljubljani nastopila prvič mlada italijanska pianistka Rossana Bottai, zmagovalka pri lanskih glasbenih umetniških tekmovanjih fašistovske mladine. Koncert je priredil Zavod za italijansko kulturo v Ljubljani.

Mlada umetnica ima dobro glasbeno predizobrazbo, je izborna šolana v tehničnem pogledu ter je vse izvajanje skladbe igrala na pamet. Vse skladbe je podala z izredno mirnostjo in treznostjo, ki je bila opazljiva zlasti pri izvajanju Chopinovih skladb.

Kot prvo točko sporeda je umetnica dala Valdivijev koncert v D-molu. Skladbo je naštirala s tehnične strani izvrstno ter je z njo popolnoma uspešna. Sledile so tri Chopinove skladbe: Scherzo v h-molu, dve etudi in poloneza, od katerih je najbolje podala slednjo. Musellijeva. Marina je

lahka kompozicija, brez posebnih tehničnih težko-

in jo je umetnica tudi igrare podala. Po Piek-Mangiagallijevi skladbi »Ronde d'Ariel« je prišla na spored zadnja točka: Lisztova II. rapsodija, ki je žela pri občinstvu največji uspeh. Mlada umetnica je to skladbo s tehnične in s splošne plati vzorno obvladala in podala. Umetnik, ki jo hoče predvajati v slogu, kakor je to storila Bottaijeva, mora premagati veliko zaprek in mora pač biti mojster. Zadovoljno občinstvo je umetnico nagradilo z velikim odobravanjem, da je morala dodati še Chopinovo mazurko. To je odigrala opazno boljše od skladb istega umetnika v prvem delu sporeda.

Mlada pianistka spada v vrsto nadebudnih umetnikov, katere odlikuje velika volja in veselje do glasbe, poleg tega pa dognana tehnična izurjenost, ki je prvi pogoj za sleherni umetniški mojstrstvo. Takih koncertov bi si želeli še več.

Nepoznanje protidraginskih uredb ne opravičuje

Obsojeni navijalci cen — Zadeva o vulkanizaciji dežnega plašča — Loj

Ljubljana, 24. marca.

Na okrožnem sodišču v dvorani št. 79 so se v ponedeljek nadaljevale razprave proti navijalcem cen in verižnikom. Mnogi obtoženci, prodajalci živil in drugih življenjskih potrebščin se še vedno skušajo izgovarjati, da jim niso bila znana določila o takratnih maksimalnih cenah, da so bili šele po kontrolnih organih nanje opozorjeni, da, celo tako se zagovarjajo, da so prejeli maksimalni cenik od občine prepozno. Nepoznanje protidraginskih uredb in raznih predpisov o razdelitvi in racioniranju živil pa obtožencev ne opravičuje njih krivde. To je staro načelo v kazenski zakonodaji in državni tožilec je včeraj v neki obtožnici to izrecno naglasil.

S Hrvaškega

Na dan proslave prve obletnice Nezavisne Hrvaške države bodo po vseh občinah v katerih žive pripadniki evangelijske vere, v njih cerkvah slovesne službe božje. Slovesne maše bodo seveda po vseh rimsko-katoliških cerkvah. Po sv. mašah bodo odšli ljudje na velika javna zborovanja. — Ta proglas je izdal osrednji odbor za proslavo.

15. t. m. je Dubrovnik in cela Hrvaška doživela radosten trenutek, ko so na vse hrvaške ladje bile povzdignjene hrvaške tribarvne. Dviganje zastav je bilo skromno, a tem bolj prisrčno. Hrvaško zastavo bodo smele imeti le tiste ladje, ki so v lasti hrvaških državljanov in so vpisane v registre hrvaških pomorskih oblasti.

Pretreko nedeljo so imeli v Zagrebu velik koncert v spomin velikega komponista Wagnerja. Spominski večer je bil pod pokroviteljstvom vojskovodje Slavka Kvaternika. Filharmonični orkester je dirigiral Lovro Matačić. Na sporedu so bile same Wagnerjeve skladbe. Koncert je bil v državnem gledališču, čisti dobiček pa je šel za borce na vzhodnem bojišču. Na koncertu so bili razen civilnih in vojaških oblasti tudi predstavniki prijateljskih držav.

Da bi bila preskrba z mlekom v hrvaški prestolnici boljša, se je zagrebska mestna občina odločila, da bo za ceno 20.000.000 kun zgradila osrednjo mlekarstvo zgradbo. Mlekarstvo bo zgrajeno na najsoodnejši način. V ta namen odstopuje v kratkem v Nemčijo in Protektorat posebna komisija, ki bo tamkaj ugotovila, kako delujejo velika mlekarstva podjetja.

600 vagonov koruze je nakazalo gospodarsko ministrstvo za prebivalstvo, ki živi v južnih predelih države.

V Varaždinu bodo začeli v kratkem graditi veliko novo kurilnico, kajti stara že zdavnaj ne zmore vsega prometa. Kurilnico pa bodo delali nekaj let.

Na Hrvaškem je bil med drugim sprejet tudi zakon tele vsebine: Hrvaški sabor kot predstavnik hrvaškega naroda izjavlja, da so izgubili vsako pravno moč vsi zakoni, ki so bili osnovani od leta 1918 in so se fikalni hrvaškega naroda in njegove samobitnosti. Obenem izjavlja hrvaški sabor, da pozdravlja in sprejema vse odredbe, ki so bile izdane na področju hrvaške države od njene ustanovitve dalje. Ta važni zakon je dobil že obvezno moč, ker je bil že objavljen v hrvaškem službenem listu.

večer, ker se ni hotel izpostaviti pri svetli luči opazovanju nasprotnikov. Vedel ni, da ni bilo nobenih sovražnikov na oni strani in da je bila pokrajina brez ljudi.

Tema je že zdavnaj prišla, ko je šel čez most in po zvezdnatemu nebu je vedel za uro. Se ni videl plamenice, tako da je mislil, da jo pokriva bližnje vaske hiše njegovim očem. Toda nenadno je zaplamljena; še čez eno ceso, še en trg, pa je bil pri hiši. Trkal je, klical, najprej potihem, nato glasno. Ker mu ni odgovoril noben glas, pa tudi ni slišal nobenih korakov, je nestrpen odprl vrata in je omahujoč teklen skozi temni hodnik, ki ga je vodil do nizke obokane kuhinje. Na levi strani je bilo zagrajeno okno, skozi to okno je molela plamenica in njen sij je temno in z gibajočimi se sencami razsvetljeval nazaj prostor. Toda ni bila Romilda, v katere rokah je gorela plamenica, bila je opica-gorila. Zival je slonela ob oknu, grizla z zobmi in mlaskala z ušnicami in strašni kometnosti. Drža nemiselnega posnemanja, ki je bila opaziti v držanju roke z gorečim ogorkom, je bila še strašnejša kot pogled na mrtvo truplo deklice, ki je ležalo iztegnjeno pred nogami gorile na ognjiščnih kamnih. Obleka ji je bila na pol strgana s telesa, enežnoba koža je bila umazana od krvi, vrat je bil nagnjen na stran kot zlomljen, mrtve oči so bile na široko odprte in žerjavica na ognjišču jim je dala varljiv sij življenja. Franc Tappener je padel na tla, kakor da mu je bila razklana glava. Opica je vrgla proč plamenico, prišla je brezmočnega človeka in mu je z igravo ravnotežnostjo zlomila hrbtnico. Nato je začela zopet, topa kot noč, posnemati gibanja lepe Romilde, ki jo je najbrže napadla, ko je moglo že v mrzlici dajala ljubljenu željno pričakovano znamenje. Bila pa je v pragozdnih očeh zverj nagona polna turba bitja, ki sluti od daleč, kaj pomenita ušoda in človeško srce, vendar pa v svojih delih ostaja samo brezvoljno orodje neredljive usode.

S tem je bil konec kuge.

Gotovo je, da je opica, ko so kmalu nastopila neurja in plove, blodila zasledovana po kmetih in pastirjih po dolini in prišla v ledene valove podrtega jezua pri potoku in je v njih začasno utonila.

Kuga v Vinčgauu

Zjutraj so jih vzbudili cerkveni zvonovi, katerih zvoki so prodrli do njih in eta prišla k planinski koči, kjer eta dobila kruh in mleko. Nato eta potovala dalje in opoldne in zvečer eta si tetila lakoto od zaloge, ki jo jim je dal planar in katero eta v naslednjih dneh obnovila. Ne vem koliko časa eta živila kot izgubljeni otroci, popolnoma prikavana drug na drugega, brez spominov na preteklost, brez računov za prihodnost, strastno vzdržna in v uporabi in strahu, kajti strah pred tem, kar ju je pričakovalo pri ljudeh, jih je držal v samoti. Nekega dne je prišel k njima nek pastir, ki ju je že od daleč radovedno ogledoval. Spoznal ju je, stal je pred njima s strahom in ju je grdo gledal. Vprašala eta, kaj se je zgodilo spodaj v dolini, in vpraševala je, da so prebivalci Goldreina že na binokostni ponedeljek šli čez reko, da bi poklicali na odgovor one v Morterju radi odpeljane deklice. Ti pa so zavrnili obdolžitve in so nasprotno obtoževali nasprotnike, da so se pregrešili nad mladim Tappeinerjem. Bitka z jeziki je trajala tako dolgo, dokler niso ljudje iz Morterja posegli po nožih in puškah, da bi pregnali vdiralce. Naslednjega dne se je širila govorica, da je kmalu postala gotovost, da je v Schlendersu izbruhnila kuga: opica, ki so jo imeli s seboj južni glumači, da je prinesla bolezen. Začelo se je veliko umiranje. Zato ni bilo več govora o sovražnih podjetjih med obema vasema, in ljudje mislijo, da je opica obadva mlada človeka na tajništen način začarala. Starec je končal: »Sledita mojemu svetu in pojdita dol k vašim, da se bo končala čarovnija.«

Franc in Romilda eta ubogala. Z grozo eta se odpravila na pot domov. Vsa sreča se je spremenila v žalost in to že zdavnaj; od prvega objema naprej nista uživala nobene radosti, iz katere se ne bi kot v grozi pojavila slika opice. V mraku eta prišla doli, še enkrat eta se objela, dala eta si vroči roki, ponovno eta se pogledala, potem pa šla vsak svojo pot.

Na travnikih je vladal popoln mir. V nobeni hiši ni gorela luč in vsa vrata so bila zaorta. Ko je

Zopetna naselitev kočevske zemlje

Prednost imajo družine, vajene kmečkega dela, za njimi pa pride gozdno delavstvo

»Emona«, zavod za poljedelstvo in nepremičnine v Ljubljani, objavlja glavne pogoje, ki urejajo oddajo v zakup hiš in posestev, od koder so se izselili Nemci.

Načrt družbe »Emona« je vpostavitve malih posestev, kar pa zahteva dolga proučevanja tudi zaradi preureditve kmetij: medtem je »Emona«, da bi olajšala položaj kmetov in priseljencev, ki nujno čakajo na dodelitev hiše in zemljišč, sklenila dodeliti jim to v zakup pod izredno ugodnimi pogoji.

Prednost bodo imele družine, ki so vajene kmečkega dela, vendar pa je tudi prostora za gozdne delavce, ki potrebujejo samo hišo, z malim vrtom, za trgovce, za obrtnike itd., ki bodo brez dvoma imeli priliko uveljaviti se s svojim delom.

Vsem, ki so že predložili prošnjo, so bila že poslana povabila, da se predstavijo v vasi, ki so si jo izbrali, in če bi tega povabila ne bili prejeli, se bodo kljub temu lahko predstavili v uradu v Kočevju, da se bodo potem podali na kraj, kjer se želijo naseliti.

Takoj se bo izvršila dodelitev hiše v razmerju s številom družinskih članov in obsežnostjo gospodarstva, ki se želi ustanoviti: za hišo je določena zelo nizka zakupnina, ki je začasna značaja. Ob izročitvi hiše se sklene zakupna pogodba za kmečko gospodarstvo z obvezo, da se bodo dodelile njive tekom meseca aprila, travniki in pašniki pa tekom maja v razmerju z delovno močjo družine in obsežnostjo kmečke hiše.

Tisti, katerim bodo zaradi sestave njihove družine in ker se pečajo s kakim drugim poklicem, dodeljena zemljišča samo v malem obsegu in sicer največ do dveh hektarjev, bodo plačali malo zakupnino za hišo in razen tega zakupnino v naravi za zemljišče.

Tisti pa, ki bodo prejeli v dodelitev več zemljišč kakor v tej izmeri (njev, travnikov in pašnikov v skupni izmeri več kakor dveh hektarjev) bodo morali plačevati samo zakupnino v naravi, določeno za ta zemljišča, medtem ko se jim bo začasno določena zakupnina za hišo odobrila. S tem se daje prednost številnim družinam in olajšave za ustanovitev izdatnih kmečkih gospodarstev.

Pri zakupih trgovskih in obrtnih podjetij se

bo zakupnina hiše pristela k zakupnini od zemljišč, ki se bodo zahtevala.

V vednost in ravnanje interesentov se objavljajo zakupnine v naravi za vsak hektar, določene za posejana zemljišča z žitom, kjer mora zakupnik izvršiti le še malo dela, odnosno za zemljišča za pomladno setev, katerih zakupnina je preračunana na podlagi pridelka v krompirju. Za travnike in pašnike se bo določila ob izročitvi primerna zakupnina v razmerju z njihovo donosnostjo.

OKRAJ KOČEVJE

Zito: Najmanj 3 kvintali, največ 6 kvintalov.
Krompir: Najmanj 3 kvintali, največ 6,5 kvintalov.

OKRAJ KOČEVSKA REKA

Zito: Najmanj 1,5 kvintala, največ 3 kvintali.
Krompir: Najmanj 1 kvintal, največ 4 kvintali.

OKRAJ MOZELJ

Zito: Najmanj 1,5 kvintala, največ 3,5 kvintala.
Krompir: Najmanj 1 kvintal, največ 4,5 kvintala.

OKRAJ KOPRIVNIK

Zito: Najmanj 1,5 kvintala, največ 3 kvintali.
Krompir: Najmanj 1 kvintal, največ 4 kvintali.

OKRAJ ČRNOMELJ

Zito: Najmanj 1,5 kvintala, največ 4 kvintali.
Krompir: Najmanj 1 kvintal, največ 5,5 kvintalov.

OKRAJ STARI LOG

Zito: Najmanj 1,5 kvintala, največ 2,5 kvintala.
Krompir: Najmanj 1 kvintal, največ 3 kvintali.

Tisti, ki želijo dodelitev hiše in zemljišč, morajo upoštevati sledeča določila:

1. Morajo se požuriti, ker je hiš samo omejeno število in je število prosilcev mnogo višje.
2. Morajo prinesiti s seboj vse orodje, sredstva in semena, s katerimi razpolagajo.

3. Ako želijo postati lastniki posestev, si morajo že sedaj izbrati posestvo, ki ga smatrajo za najbolj primerno po svojih gmočnih in delovnih možnostih.

4. Tekom aprila se bodo pričela velika gozdna dela: zaradi tega naj zakupniki razmislijo o primernosti naselitve v kraju, kjer bi si lahko preskrbeli tudi izvenkmečko delo.

»Emona« je ukrenila vse potrebno za čim večjo in vsestransko pomoč v dobi setve, da bodo družine dobile iz zemlje, kar je potrebno za življenje.

Načrt zakupne pogodbe se lahko pogleda v uradih družbe »Emona« v Ljubljani in v Kočevju ter pri okrajnih uradih »Emona« v Kočevju, Mozlju, Koprivniku, Črnomlju, Kočevski reki in v Starem logu, kakor tudi pri gospodih župnikih raznih vasi.

V treh vrstah...

V ptuškem okrožju bodo v teh dneh izvedli cepljenje proti davici. Cepti se bodo morali predvsem vsi otroci, ki so bili rojeni v letih 1933 do 1939. Dosedanje izkušnje z zaščitnim serumom so pokazale lepe uspehe.

Oddelek za nadzorstvo cen v Mariboru je pretekli teden občutno kaznoval več trgovcev in kmetovalcev zaradi navajanja cen. Kaznovani so morali plačati denarno globo, nekaterim pa so odmerili tudi zaporno kazen.

V blejski kino dvorani je bil pred nedavnim ustanovni občini zbor športnega društva. Društvo bo imelo 10 sekcij in sicer sekcijo za alpinizem, lahko atletiko, telovadbo, plavanje, tenis, nogomet, namizni tenis, boksanje in ročno žogo. Ker je zanimanje med mladino veliko, bo novi klub gotovo uspel.

V St. Vidu nad Ljubljano je bilo pred dnevi prvo javno zborovanje. Govornik je med drugim tudi poudarjal in podčrtaval naloge, ki jih mora izvršiti gorenjsko prebivalstvo v okviru velike Nemčije. Potem je bilo prav tam tudi mladinsko zborovanje, na katerem je govornik vabil mladino, naj se v čim večjem številu prikladi za kmečko delo na Koroškem.

V Mežici je bilo žensko zborovanje, na katerem je govorila okrajna voditeljica navzočim ženskam o dolžnostih žene v sedanji vojni. Obenem je dala smernice za ustanovitve ženske organizacije.

Tudi v Prevaljah in St. Lovrencu na Pohorju so imeli spominsko svečanost za padlimi vojaki iz prejšnje in sedanje vojne.

Tudi na Gorenjskem bodo uvedli nemški red pri trgovanju z živino. Tako bo treba imeti predpisno izdajo sklepnih izkazov za klavno goved in prašiče. Pri vsaki prodaji bo moral biti izstavljen sklepni list, ki ga izda pristojni prehranjevalni urad.

»V najem dam njivo«

Ljubljana, 23. marca.

Ko je nastopila prava koledarska in hkratu tudi astronomska pomlad, so se pojavile razne skrbi za obdelovanje polja, pojavili so se mnogi načrti in proračuni, kako naj bi človek najbolj izkoristil rodovitno zemljo, kaj naj bi zasejal in kje. Veliko je povpraševanje po raznih vrstah semenih, tako posebno po krmilnih. Pojavljajo pa se hkratu tudi vprašanja, kje in pri kom dobiti kosček zemlje, da bi jo obdelal marljivi mešan, da bi tam vsadil krompir, fižol in še kaj drugega. — Ljudje v mestu iščejo primerne njive in primerne kosčke travnikov, da bi v potu svojega obraza pridelali nekaj živeža za prihodnjo zimo.

Ni čudno, da se pojavljajo v dnevnem tisku v sedanjem času tudi mnogi oglasi s kratko vsebino: »V najem dam njivo!« Oglas tuintam navaja višino najemnine, drugod pa stavlja razne pogoje, koliko pridelka naj bi v jeseni najemnik odstopil lastniku.

V normalnih letih so najemniki plačevali najemnino za njive in travnike o sv. Mihaelu, sedaj zahtevajo najemodajalci najemnino v naprej. Pri najemanju njive pa naj bo človek zelo previden.

Pojavili so se n. pr. primeri, da je vzal kak marljiv in deloven človek od lastnika v najem velik travnik, ga s težavo prekalil in lepo pognojil. Ni bil pa človek toliko previden, da bi si bil izgovoril najem za več let, marveč samo od leta do leta. Gospodar, videč, da je travnik lepo prekopan in pognojen, pa je letos delovnemu človeku odpovedal najem z izgovorom, da bo njivo letos sam rabil in jo sam posejal. Tako so nastali mnogi spori, kako bodo končani, še ni gotovo. Mnogi gospodarji se naposled sporazumejo in prepuste njivo prvotnemu najemniku v nadaljnjo obdelovanje. — d.

Novice iz Ribnice

SK Ribnica je imel včeraj izredni sestanek, na katerem naj bi se člani izrekli, kako mislijo o nadaljnjem obstoju kluba in njegovem delovanju. Do odločitve ni prišlo in bo prihodnji sestanek v sredo.

V Dolnih Lazih je umrla naša zvesta narodna »Slov. doma« v 77 letu starosti Marija Govže roj. Tanko. Pokopali so jo danes, v ponedeljek dopoldne ob 10 na pokopališču v Ilrovcu. Naj počiva v miru!

Ribniški Dopolavoro začne drevi ob šestih v Fašističnem domu z rednim tečajem italijanščine. Tečaj bodo vsak dan, razen ob sobotah in nedeljah od 6—7 zvečer. Poučevala bosta prof. Bombassaro Viktor in komisar g. Mario Buda. Tečaj je brezplačen.

Nov sneg v Ribniški dolini. V Ribnici in vsej okolici je v noči na ponedeljek zapadel nov sneg. Ozračje se je zelo ohladilo in je davi (v ponedeljek zjutraj) kazal toplomer 6 stopinj pod ničlo. Živo srebro pa še vedno teži navzdol. Zapihala je tudi izredno mrzla burja.

Predavanje v zdravstvenem domu, ki je bilo v nedeljo zvečer, se je udeležilo izredno mnogo ljudi, iz česar se vidi, da je za te vrste predavanja mnogo zanimanja. Prihodnje predavanje bo prihodnjo nedeljo ob 4 popoldne.

EIAR — Radio Ljubljana

Torek, 24. marca. — 7.30 Poročila v slovenščini. — 7.45 Lahka glasba. V odmoru napoved časa. — 8.15 Poročila v italijanščini. — 12.15 Koncert pianistke Rossane Bottai. — 13.00 Napoved časa in poročila v italijanščini. — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.20 Filmska glasba. Orkester vodi dirigent Zeme. — 14.00 Poročila v italijanščini. — 14.15 Radijski orkester, vodi dirigent Drago Mario Šijanec. Pisana glasba. — 14.45 Poročila v slovenščini. — 17.15 Koncert sodobne italijanske glasbe. Vodi dirigent Ettore Graess. — 19.30 Poročila v slovenščini. — 19.45 Kvintet harmonik. — 20.00 Napoved časa in poročila v italijanščini. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.35 Koncert, izvaja papeški zavod za sveto glasbo s sodelovanjem družbe EIAR. V odmoru predavanje v slovenščini. — 21.35 Zanimivosti v slovenščini. — 21.45 Cvetlične pesmi. — 22.15 Sprehod v pomlad. Orkester vodi dirigent Spaggiari. — 22.45 Poročila.

Sreda, 25. marca. — 7.30 Poročila v slovenščini. — 7.45 Pisana glasba. V odmoru napoved časa. — 8.15 Poročila v italijanščini. — 12.15 Koncert terceta sester Stritarjevih. — 12.40 Trio Ambrosiano. — 13.00 Napoved časa in poročila v italijanščini. — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.20 Orkestralna in vokalna glasba. Vodi dirigent Petralia. — 13.50 Operetna glasba. — 14.00 Poročila v italijanščini. — 14.15 Koncert klarinetnega tria. — 14.45 Poročila v slovenščini. — 17.15 Pianistični duet Seifert-Demšar. — 17.35 Filmska glasba. Orkester vodi dirigent Zeme. — 19.00 »Govorimo italijanščino«. Poučuje prof. dr. Stanko Leben. — 19.30 Poročila v slovenščini. — 19.45 Avg. Stanko igra na harmoniki. — 20.00 Napoved časa, poročila v italijanščini. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.40 Prenos iz gledališča »La Fenice« iz Benetk: Drugo in tretje dejanje opere »Zastava sv. Jurija«. Glasba Maria Pergalla. V odmoru predavanje v slovenščini. — 22.15 Koncert sopranistke Marije Fiorenza. — 22.45 Poročila.

Dogoni živine v prihodnjem tednu

Prehranjevalni zavod Visekega komisariata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu tele dogone za klavno živino:

dne 30. marca 1942 v Metliki za govedo in prašiče;

dne 31. marca 1942 v Novem mestu za govedo in prašiče;

dne 31. marca 1942 v Mokronogu za govedo in prašiče;

dne 1. aprila 1942 v Velikih Laščah za govedo in prašiče;

dne 1. aprila 1942 v Logatcu za govedo in prašiče;

Ljubljana

Koledar

Danes, torek, 24. marca: Gabrijel, nadangel. Sreda, 25. marca: Oznanjenje Marijino.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočvar, Celovška 62; mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta 27.

V osmrtnici za pok. Josipom Jermanom, žel. uradnikom v poklju, objavljeni v današnjem »Slovenec«, se je vrnila pomota. Pravilno se mora glasiti takole: Umrl je g. Josip Jerman (ne Jerman), žel. ur. v pok. Prav tako se mora popraviti ime družine Jerman v pravilno: Jerman.

Ravnateljstvo drž. klasične gimnazije sporoča onim učencem in učenkam, ki še niso mogli priti v Ljubljano, da dobe v prihodnjih dneh na dom potrdila, s katerimi naj si skušajo dobiti pri pristojni vojaški oblasti dovoljenje za prihod v Ljubljano. Pouk imajo razredi od I.—VII. izmenoma vsak drugi dan na II. moški gimnaziji na Rakovniku.

V sredo, 25. marca ob 5 popoldne »Pogumni krojač« v frančiškanski dvorani. Mladinska predstava. Igra je dosegla pri prvi uprizoritvi zelo lep uspeh. Vabimo vse, ki še niso imeli prilike videti igre, da si jo ogledajo. Starši, pripeljite s seboj svoje otroke! Vstopnice dobite v trgovini Stilogor in na dan predstave v sredo od 9 dopoldne pri blagajni v frančiškanski dvorani.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Torek, 24. marca ob 17.30: »Konto X«. Premiera. Red Premierski.

Sreda, 25. marca ob 17.30: »Rokovnjač«. Red Sreda.

Četrtek, 26. marca ob 17.30: »Človek, ki je videl smrt«. Red B.

Petek, 27. marca ob 15: »Lepa pustolovščina«. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Opera:

Torek, 24. marca ob 17: »Don Pasquale«. Red A.

Sreda, 25. marca ob 16.30: »Evgenij Onegin«. Izven. — ali ob 17: »Prodana nevesta«. Izven. Znižane cene od 10 lir navzdol.

Četrtek, 26. marca ob 17: »Orfej in Evridika«. Red Četrtek.

Red Premierski bo imel drevi ob 17.30 premiero Bernauerjeve in Oesterjeve tridejanske veseloigre »Konto X«. Avtorja jo imenujeta »veseloigra o ljubezni in drugih nemoderiranih rečeh«. Osrednji lik te učinkovite igre je pisar-niški vodja Izidor Srakoper, komična vloga velikega formata, ki nosi vse dejanje. S to vlogo so imeli znani srednjeevropski komiki nenavadne uspehe. Dejanje se suče okrog skrivnostnega konta X, ki ga je ustanovil zaljubljen advokat, da bi na ta način lahko pomagal obubožani rodovini ljubljenskega dekleta.

Drama pripravlja kot prihodnjo novost klasično delo, Goethejevo »Ifigenijo«, v odličnem prevodu našega znanega prevajalca Franca Albrechta in v režiji J. Koviča. Naslovno vlogo bo igrala Mla Saričeva.

V nedeljo 29. t. m. bo v Operi prva letošnja uprizoritev Leharjeve opere za velike in male otroke: »Indija Koromandija«. Delo je prevedel in priredil Ivan Rob. Vsebina je vesela in poučna zgodba o dveh lenih čevljarskih vajencih, ki nideata od mojstra v Indijo Koromandijo, v deželo, kjer živijo samo lenuhi in požeruhi, in kjer je vsa pokrajina iz samih jestvin. Njuni doživljaji v tej čudni deželi in njihov povratek domov bodo pokazali mladini niz zabavnih prizorov. Melodiozna glasba in baletni dajajo dejanju mnogo pestrosti. V operi nastopijo: Marlička, vila dela. Lenigaj, duh lenobe, čevljar Kneftrac, njegova žena. Njuna otroka, Jaka in Miha, vajenca, kralj Indije Koromandije, Smrčimir, njegova žena Evalija, ministar Papislav in Papislav itd. Delo bo dirigiral R. Simoniti, režiserka M. Slavčeva, koreograf inž. P. Golovin. — Otroci, ki sodelujejo, bodo imeli skušnjo danes ob 11 v operi.

Praktična darila

za Veliko noč

nalivna peresa, pisemski papir, keramika, pisalne garniture, albumi, spominske knjige

Oglejte si zalogo v Papirni Ljudske knjigarni v Ljubljani, Pred Škofjo 5 in »Nižman«, Miklošičeva cesta 5

Giglio
AUTOBUCATO ITALIANO
Italijansko samopranje
INDUSTRIE RIUNITE L. BERTONCINI BERGAMO

Quando voi usate Giglio per fare il bucato, voi eliminate la fatica di insaponare, risciacquare, strofinare, battere, torcere e far bollire la biancheria. Non solo, ma sconsigliate il pericolo di deteriorare i vostri indumenti, specie quelli fini e delicati.

Bolje kot izkušena perica

Če uporabljate pri pranju GIGLIO, se vam ni treba mučiti z namiljenjem, luženjem, drgnjenjem, stapanjem, ožemanjem in kuhanjem perila. Pa ne samo to! Izognete se nevarnosti poskodovanja vaših tkanin, posebno finih in nežnih.

KONEC GREENEJEV

S. S. van Dine

KRIMINALNI ROMAN

24

»Stopinje? Ste o tem čisto prepričani?»

»Nobenega dvoma ni. Sledovi so bili zelo jasni in jih je pustila ista oseba, ki je poskušala tudi vas umoriti. Gospod narednik, pokažite gospodični Adi oditise stopinj.«

Heath je potegnil iz žepa zavitek, ga odvezal in dal Adi oditis sledov, ki jih je bil narisal Snitkin. Ada je vzela papir v roko in dolgo časa opazovala posnetke stopinj, potem pa je globoko vzdihnila, kakor da ji je odleglo.

»Majhna nožica to pač ni bila,« se je nasmehnil Vance.

Vsaka sled strahu je zdaj izginila z Adinega obraza in zazdelo se je, da Ade nič več ne tlači tista mora ko prej.

»Zdaj, gospodična, mi pa dovolite nekaj vprašanj,« je nadaljeval Vance. »Predvsem tole: Bolniška strežnica je dejala, da ste zaspali ob devetih. Je to točno?«

»Postrežnica je bila utrujena, naša mati pa je neprestano tarnala. Zato sem se delala, kakor da spim. Mislim pa, da sem v resnici zaspala dosti pozneje.«

»Pa niste slišali strela, ki je odjeknil v Chestrovi sobi?«

»Ne, tedaj sem morala že spati.«

»Kaj pa prej, niste zapazili nič izrednega?«

»Ne. Potem ko so vsi legli in je Sproot zaprl hišna vrata, ni bilo nobenega hrupa več.«

»Ste potem, ko je šel Sproot v svojo sobo, bili še dolgo zbujeni?«

»Približno eno uro, toda čisto natančno tega ne morem povedati.«

»In niste slišali prav nič, nobene vrste nemira v sobi?«

»Ne, saj vam rečem, da ne! njen obraz se je pri tem kar nekam skrčil.«

»Pa zakaj me to sprašujete?«

»Vaš brat Rex pravi,« ji je razložil Vance, »da je slišal lahen ropot in da so se malo po enajsti uri zaprla neka vrata.«

Ada je povesila oči.

»Da so se vrata zaprla,« je ponovila z vzdihujočim glasom. »In Rex da je slišal to?« Zaprla je oči. Nenadno se je nečesa spomnila. Bil je to spomin, ki jo je navdal z grozo, da ji kar sapa zastala v grlu.

»Da, slišala sem, da so se odprla neka vrata... zdaj se spominam...«

»Katera vrata so bila to? Ali nam lahko poveste, odkod je prihajal tisti glas?«

»Tega vam ne morem povedati. Bil je prav neznan ropot. Res, nisem pozabila na to. Da, prav zares sem slišala... Toda, kaj naj bi to pomenilo?«

»Verjetno ni,« se je oglasil Vance kakor običajno brezbržno. »Brez dvoma je samo veter potegnil.«

Ko smo nekaj minut pozneje odšli iz sobe, sem na svoje presenečenje opazil v Adinih očeh, ki so nam sledile, izraz globoke tesnobe.

»Ne vem, kaj bi dal,« je dejal Vance, »brž ko smo prišli nazaj v salon,« če bi vedel tisto, kar ve ali sluti Ada.«

»To, kar jo je zadelo, je nekaj stranskega,« je razlagal Markham, »in zdaj jo vsaka reč prestraši. Mislim, da ne sluti nič posebnega, najmanj pa bi mogel verjeti, da je tako prekanjena, da si ne bi dala kaj takšnega dopovedati.«

»Prav to je tisto, kar bi rad vedel.«

Naslednjo uro smo uporabili za zaslivanje sobarice in kuharice. Markham ju je podrobno povpraševal ne samo o tem, kar se je nanašalo na neposredne dogodke, pač pa tudi o splošnih razmerah, ki vladajo v Greenejevi družini. Tako smo imeli priliko seznaniti se z najraznovrstnejšimi dogodki, ki so se odigrali v preteklosti in smo na koncu zasliševanja popolnoma prodrli v tamkajšnje domače ozračje.

Na Greenejevem domu je vladalo tedaj in tudi prej vedno ozračje medsebojnega sovraštva in nerazpoloženja. Zgodba, ki sta jo pripovedovali služkinji, gotovo ni bila vzpodbudljiva. Bila je eno samo zaporedje vsakdanjih nasprotij, medsebojnih dolžitev, krivic, zavisti in groženj.

Največ zanimivega je povedala stara sobarica Hemming. Bila je tokrat nekoliko manj zamaknjena kot sicer, čeprav pri svojem pripovedovanju ni mogla pozabiti na svetopisemske izreke. Popisovala je vse, kar je bilo v zvezi z njenim življenjem, zelo učinkovito, čeprav ne preveč s poudarkom. Po njenem mnenju pa je vendar način, ki se ga je Bog poslužil, da udari Greenejeve, ostal tajen in nedoločen. Ko se je poslavljala od Markhama, je znova zatrjevala, da hoče ostati na svojem dosežanem mestu vse doleje, dokler uničenje ne bo popolno in bi bila ona na ta način priča božjih dejanj.

Nasprotno je mlajša sobarica Barton odločno izpovedala, da bi rada šla za vedno proč od te hiše. Ubogo dekle je bilo v resnici vse preplašeno. Po poprejšnjem posvetovanju med Sibilo in Sprootom je bila potem tudi izplačana in odpuščena. Še manj ko pol ure pozneje je že odšla z vso svojo priligo. O umorih, ki so se bili odigrali, ni izpovedala dosti drugače, kakor pa se je glasilo Hemmingino skrivno razodetje, čeprav Barton ni smatrala za potrebno poudarjati, da je božja roka posegla vmes. Njeno nazira-

nje je bilo bolj praktičnega, posvetnega značaja.

»Nekaj vražjega je v tej hiši. Greenejevi so norci, služničad pri njih pa je še bolj nora. Sproot, ki prebira knjige v ne vem koliko jezikih, in Hemming, ki pridiguje o peklju, da ne omenjamo kuharice, ki vedno sama s seboj govori, nikdar pa ne odgovori, če jo kdo drug kaj vpraša. In kakšna je ta družina! Gospa Greenejeva je brezsrčna in je stara čarovnica ter vas vedno gleda, kakor bi vas hotela zadaviti. Če bi bila jaz gospodična Ada, bi pri priti šla. Pa ne, da bi bila ona kaj boljša kot so drugi. Vse, kar stori, stori v ljudno in pokorno, toda jaz sem jo videla, kako je hodila po svoji sobi in tja in kako ji je ogenj švigal iz oči. Zaupala mi je stvari, takšne, da sem si morala mašiti ošesa. Gospodična Sibila je skoraj normalna, toda tudi ona ima včasih svoje trenutke, ko zblazni, in tedaj bi vas, če bi si upala, tudi zadavila kar tako za šalo. Ona in gospod Chester sta imela skrivnostne razgovore. Ko je bila gospodična Julija umorjena in gospodična Ada ranjena, sta si neprenehoma nekaj na skrivaj prišepetavala Doktor Von Blon, ki se vedno vrti po hiši, je pravi prekanjenec. Ima navado ostajati ne vem kako dolgo pri Sibili v zaprti sobi. Sibili se godi boljše kot vam ali meni. O Rexu pa moram reči, da je pravi norec, in vselej, kadar stopi v mojo bližino, me prevzame občutek strahu... Gospodična Julija tudi ni bila nič manj nora kot drugi in je odkrito sovražila vse.«

Andrejčkov
Jože:

Zalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek

Besedilo priredil Mirko Javornik

487.

Kapitan bi bil rad pomagal nesrečnikom. Že je dvignil puško, čeprav ga je Tomaž svaril, kar se je med Indijanci vzdignil velik nemir. Eden od privezanih se je nekako rešil in na vso moč tekkel proti gozdu. Velik, plečat Indijanec se je pognal na konja ter zdirjal za njim.

488.

Viljem je zdaj kar pomeril in sprožil v jezdeca, pa ga ni zadel. Indijanci so ob strelu osupli planili pokoncu. Jezdec je bil beguncu že za petami. Tedaj pa se je posvelilo za grmom, kjer je čepel Hoaksla. Njegova puška je počila in Indijanec se je zvrnil s konja.

489.

Hoakslu se je oko zasvetilo, ko ga je Viljem pohvalil za dober strel. Indijanci so zasedli konje, pograbili loke in se zbrali v krdele. Zagnali so strašen krik, začeli jahali okoli in preiskavali grmovje. Nič niso še vedeli, odkod je bil prišel strel in so bili kaj oprezni.

Kjer človeku sapa v grlu zmrzne...

Najmrzlejši kraj na svetu ni Verhojansk, pač pa Ojmekunska planota, kjer toplomer kaže 78 stopinj pod ničlo

Tisti, ki so se morda tle dni v severnih evropskih deželah, pa tudi morda še kje drugod pritoževali, češ da je letos res nastopila pri njih prava »sibirski zima«, bi morali vedeti, kakšen je v resnici tisti mrz, ki stiska Sibirce. Evropski »zmraznjenci« so pač lahko še veseli, da jim ni treba prenašati takšnega mraza, kakršen vlada vsako leto v zimskih mesecih v Sibiriji.

Evropski zimski mrz je tako rekoč le nekaka »šala«, če ga primerjamo s sibirskim. Ugotovitev, do katerih je prišel po znanstveni poti norveški meteorolog Gromberg, ki se je bil svoj čas mudil prav v srcu te ruske mrzle dežele, dokazujejo, da mora Verhojansk, ki so ga doslej na splošno vsi vremenoslovci smatrali za najmrzlejši kraj na svetu, svoje prvenstvo na tem polju odstopiti nekemu drugemu sibirskemu kraju.

Kraj, kjer je na zemlji najbolj mrzlo — pravi omenjeni norveški vremenoslovec — leži na Ojme-

kunski visoki planoti, približno 670 km proč od Verhojanske. Prof. Gromberg, ki ga je na njegovi poti po Sibiriji spremljal še nek švedski strokovnjak na tem polju, je v tistem kraju nameril temperaturo 78 stopinj pod ničlo. Razumljivo je seveda, da je Ojmekunska planota popolnoma neobljubljena in da tam človek tudi ne bi mogel živeti, tako silno je mrz.

Omenjena učenjaka pravita, da pri mrazu 78 stopinj človek ne sme niti ust odpreti, kajti »sapa v grlu zmrzne«. V trenutku se mu usta in sapnik napolnita z neštetimi drobnimi koščki ledu in človekov glas postane samo še nekak šum, podoben tistemu, ki ga slišimo, če potegnemo kakšno verigo skozi cev, napolnjeno z vodo.

Po zaslugi prof. Gromberga in njegovega tovariša je zdaj torej ugotovljeno, da je Ojmekunska planota v Sibiriji najmrzlejši kraj na vsem svetu.

Milijonar, ki zdaj še sadi fižol

Preprosti čevljar z otoka Caprija, ki je podedoval ogromne milijone od ameriškega »strica«

Na divnem in menda po vsem svetu znanem otočku Capri pred Neapolskim zalivom živi preprost in skromen človek, ki je zadnje dni zvedel izredno veselo novico, še toliko bolj veselo, ker so časi takšni. Navaden čevljar je, ima pa razen svoje kočice — dosti drugače je skoraj ne bi smeli imenovati — tudi majhen kos zemlje, košček sveta, ki si ga je vzel v najem in ki mu v sedanjih izrednih razmerah pride še prav posebno prav. Ko se je te dni zvedelo, da je ta preprosti človek podedoval ogromne milijone, so se seveda pri njem takoj oglasili časniki, da bi kaj napisali v svoje časopise o tem izrednem dogodku s Caprija. Nekdo od njih takole popisuje obisk pri srečnem čevljarju, ki še vedno opravlja svojo čevljarstvo obrt, poleg tega pa zdaj, ko je nastopila pomlad, urejuje z vso skrbnostjo tudi tisti skromni košček zemlje, za vsak primer...

Ko smo prišli v hišo, kjer biva družina Lorenzo Petralia — tako se piše tisti srečni Kapričan — novega milijonarja ni bilo doma. Sel je bil kupit semenski fižol, ki so ga delili na občin in s katerim je nameraval posaditi svoj najeti svet, ki ga je bil že primerno obdelal. Bila pa je doma njegova žena in šest otrok. Zveni ni bilo videti, da bi jo bila sreča njenega moža, ki ga je pred kratkim doletela, kaj

preveč vrgla iz njenega tira. Opravljala je dalje svoje gospodinjske posle, kakor da se ni nič zgodilo.

Milijoni so še vedno v Buenos Airesu

Ko so jo časniki vprašali, ali ne misli zdaj, ko je postala milijonarka, opustiti svoje vsakodnevne posle in si privoščiti vsaj malo boljše življenje, kot si ga je mogla dozdaj, jim je na kratko odgovorila:

»Kaj hočete, milijoni so v Buenos Airesu, tu doma pa imam osem ust, ki jih je treba nasititi, poleg tega pa še takšni časi...«

Petralijeva žena nam je nato pokazala sliko svojega svaka milijonarja ter svakinje, ki oba živita v Buenos Airesu.

»Ona nas je obvestila o smrti svojega moža in o tem, da je tudi nam zapustil veliko dediščino. Obrnili smo se na italijanski konzulat v Buenos Airesu, naj uredi vse potrebno, da dediščino res dobimo v roke.«

Tedaj je stopil v hišo tudi Lorenzo Petralia z zavitek semenskega fižola. Ker smo bili prej slišali, da je ta človek precej vaze zaprt in da ne govori rad, smo se v razgovoru z njim izogibali tega,

zaradi česar smo prišli k njemu. Govoriti smo začeli rajši o kmetovanju, o pomladanskem dežju in podobnem. Spoznali pa smo, da Lorenzo ni tak človek, kakor so nam ga bili opisali, bil pa je kljub temu precej nezaupljiv, ker ni vedel, če nimamo morda s tem našim obiskom še kakšnega drugega namena. Res se je zaprl precej vase. Če pa ga človek zna prijeti od prave strani, postane ta možakar s Caprija pri svojih odgovorih le zgovornejši in odkritostnejši. Jezik mu je razvezalo potem še dejstvo, da je bil pri tistem razgovoru zraven tudi njegov pravni zastopnik odvnetnik Vuotto, ki je želel iti z nami in ki bo za Petralia uredil vse potrebno, da srečni Kapričan res dobi v roke težke milijone, ki mu jih je zapustil svak v Argentini. Koliko se bo pri tem prijel odvnetnika samega, to naj nas za sedaj ne zanima.

100.000.000 lir

»Kakšni pa so Vaši načrti za bodoče?« — ga je nato vprašal nek časnika.

»Rad bi se odpravil v Argentino, skupaj z odvnetnikom Vuottom, da si od blizu ogledam svoje premoženje. Toda, zdaj ni lahko priti čez Atlantik. Morda se nama bo posrečilo priti tja preko Lizbone. Zdaj ima moja stvar v rokah italijanski konzulat in bo lahko dosegel, da pride dediščina v prave roke, tistemu, ki mu je namenjena. Pokojni svak ni naredil oporoke. Dediščino smo zato trije: jaz, moj

brat, ki zdaj živi v Genovi in moja setra Ignacija, ki je v Buenos Airesu. Skleparam pa, da je bila oporoka narejena in v tem primeru imam vzrok smatrati, da je pokojnik večino svojega premoženja zapustil meni. Z vso zanesljivostjo ni mogoče reči, koliko premoženja je imel Blagio Petralia Računam pa, da mora biti tega premoženja za kakšnih 100 milijonov lir, morda nekaj man, ali celo več, kajti ni lahko narediti bilanco v banki, ki je imela široko področje.

Načrti za bodoče

»Pa kaj boste vendar storili s tistimi denarjem?« — ga je slednjič še vprašal nek časnika.

Mož se je nekoliko zamislil, potem pa dejal: »Marsikaj bi lahko počel z njim. Če mi bo sreča mila, bom v Argentini vodil naprej tisto bančno podjetje, v nasprotnem primeru pa se bom vrnil na Anacapri, kjer je potrebno zgraditi velik hotel, poleg tega, pa tudi novo cesto do slovite Grotte Azzure, modre votline, ki zbujajo toliko občudovanja med tujci in domačini. Kje bi mogel človek lepše in bolj živeti kot prav tu? Sicer bom pa videli. Zaenkrat pa bom še naprej obdeloval zemljo, ki sem jo vzel v najem. Jutri zjutraj ob šestih me lahko najdete na moji njivici, kjer bom sadil fižol in plet grah. Upam sicer, da bom tiste milijone dobil, toda za zdaj so še moje roke tiste, ki morajo preživljati družino.«

Les izboren nadomestek za gumi in usnje

Zanimiva izuma dveh navadnih italijanskih rokodelcev

Pred nedavnim smo brali v italijanskih časopisih, da je nek tržaški rokodelce, po imenu Simonini, v svoji veliki iznajdljivosti iznašel sijajni nadomestek za gumijaste cevi pri kolesih, motociklih in avtomobilih. Namesto takšnih cevi naj bi po njegovi zamisli odesel uporabljati na nek način prekuhan les. To pa ne bi bil samo prav dober nadomestek za gumijaste cevi, pač pa bi italijanskemu narodnemu gospodarstvu tudi prihranil na tisoče ton naravnega kavčuka, ki seveda dosti stane.

Zdaj pa beremo v nekem poročilu iz Rima, da se je italijanskemu rokodelcu Rocco Terra iz pokrajine Pesaro posrečilo najti odlični nadomestek tudi za usnjate podplate, in da je ta svoj izum tudi že predložil v potrditev. Namesto usnja bi se po njegovi zamisli lahko odlično uporabljali pri izdelovanju podplatov tudi les. Takšni podplati so narajeni iz več plasti lesa, tako da se vrhnja lahko od časa do časa zamenja z drugo in so čevlji spet takorekoč novi. Terrajevi podplati so pa tudi pregljivi, ker so iz več kosov, ki so med seboj zvezani oziroma zbiti z jermenji. Tudi Rocco Terra je dal velik prispevek italijanski gospodarski ne-

odvisnosti, saj bi se na ta način dale prihraniti lahko ogromne količine usnja ter ga dati na razpolago vojaštvu.

Trgovinska pogajanja med Turčijo in Švico bodo najbrže že konec tedna zaključena. Kakor se je zvedelo, bo Turčija po novi pogodbi oskrbovala Švico s surovinami in Švica Turčijo z industrijskimi izdelki.

V južnih krajih Švedske vladajo silni snežni viharji in povzročajo hude prometne ovire. Silovit snežni vihar je bil v Kodanju, kjer je bil v mestu ves promet pretrgan in je oskrba prebivalstva naležala na hude težave. Na Danskem pa je 50% divjačine poginilo zaradi silnega mraza.

Blizu španskega mesta Torre Laguna so v nekih votlinah našli različne zanimive risbe, stare vsaj 30.000 let. Risbe so najstarejše in najzanimivejše te vrste, kar so jih doslej našli v Evropi.

DOBRI STARI ČASI

Tega je pripisovala Luiza začetku starostne brezbrzičnosti. Ni razumela, da je živele v duši starega moža poleg bolesti tudi ostro neodobravanje. Kako so ga boleli vsakdanji obiski na pokopališču in rože in skrivnostni izleti v Casarico in predvsem to, da je popolnoma zapustila cerkev! Če ne bi bila tako prevzeta od mrtve hčerke, bi mogoče lažje razumela strica vsaj v tej zadnji točki glede cerkve.

Zakaj zdaj je hodil stari, molčeči mož tja večkrat ko prej; vračal se je s srcem k veri svojega očeta in svoj mater. Dotlej je opravljal verske dolžnosti hladno, iz navade, iz spoštovanja do hišnih navad. Luizi se je zdela, da je nekako otopen, in da ne potrebuje nič več, če je priskrbljeno za njegove gmotne potrebe. Gmotne skrbi je nosila Cija in z dohodki, ki so zadoštovali za tri, bi dva še lažje živele.

In Franco? Franco bi se žalostil, jokal bi nekaj let, potem pa bi bil bolj srečen. Franco ima dar, da se hitro potolaži. In zdela se ji je, da se je pomaknila voda še za ped višje. V istem trenutku, ko je stala naslonjena na nazidek, je šel Franco v Via di Po mimo S. Francesco di Paolo, videl luč in zaslišal orgle. Vstopil je. Komaj je nekaj zmolil, ga je spet prevzela glavna misel: igranje orgel se je spremenilo v bučanje trobent, bobnov in orožja. Ko se je izpred oltarja dvignila pesem miru, se mu je zdela, da se je besno vrgel na sovražnika. Hipoma pa je zagledal v duhu Luizo, vso blede, v žalni obleki. Začel ji misliti nanjo, in v veliko gorečnostjo moliti zanjo.

Tedaj je tam pred cerkvijo v Orii začutila mrz in zopernost, čutila je, da je skušnjava odnehala. Hotela jo je prikliti nazaj, a ni mogla. Voda je upadla. Skrivni glas ji je rekel:

112

»In če se je profesor motil? Če ni res, da je odgovorila mizica prvič »da« in potem »ne«? Če lažnivih duhov ni?« Ločila se je od zidu in s počasnimi koraki šla proti domu.

Dobila je strica v kuhinji, ko je sedel pri ognjišču, s prižigalnikom v roki in s kozarcem mleka poleg sebe. Cija in Len sta šivali.

»Bil sem torej v carinarnici,« je rekel stric. »Carinik leži bolan, ima zlatenico, a govoril sem z drugimi.«

»O čem, stric?«

»O Luganu, o tvojem potovanju v Lugano 25. t. m. Rekel mi je, da bo zaprl eno oko in da boš lahko šla skozi.«

Luiza je molčala in zamišljeno zrla v ogenj. Potem je naročila Leni nekaj stvari za prihodnji dan ter prosila strica, naj gre z njo v salonček.

»Čemu?« je rekel z običajno preprostostjo. »Saj nimaš velikih skrivnosti. Ostanimo tu pri ognju.«

Cija je prižgala luč. »Greva medvo ven,« je rekla.

Stric se je kakor ponavadi sočutno namrdnil zaradi teh neumnosti, a je molčal, spil kozarec mleka in ga molče ponudil Luizi. Luiza je vzela kozarec in tiho rekla:

»Nisem se še odločila.«

»Kaj?« je rekel stric ježno. »Kaj so še nisi odločila?«

»Če bom šla na Isolo Bello.«

»O, za vragal!«

Stric Peter česa takega sploh ni mogel razumeti.

»In zakaj ne bi šla?«

Mirno je govorila, kakor bi rekla prav navadno stvar:

»Bojim se, da ne morem pustiti Marije.«

»Poslušaj!« je rekel stric. »Sedi s m.«

Ponudil ji je stol nasproti sebe ob ognjišču, izpustil prižigalnik in rekel z resnim, spoštljivim glasom, ki je prihajal iz srca:

»Draga Luiza, izgubila si razum.«

In dvignil je roke z globokim vzdihljajem ter jih spet spustil na kolena.

»Izgubila!« je ponovil. Nekaj časa je molčal s sklonjeno glavo. Premikal je ustnice, mrmraje izbirajoč besede, ki so prišle potem na dan:

»Stvari, ki jih ne bi nikdar verjel. Stvari, ki se zdijo nemogoče! Toda,« ko je to rekel, je dvignil glavo in pogledal Luizi v obraz, »ko začne človek izgubljati razum, je konec. In ti, draga, si ga že davno začela izgubljati.«

Luiza je vztreptala.

»Da!« je vzkliknil stric iz polnega grla. »Že davno si ga začela izgubljati. In to je, kar sem ti hotel povedati. Poslušaj: moja mati je izgubila otroke, tvoja mati je izgubila otroke, videl sem toliko mater, ki so izgubile otroke, a nobena ni delala tako kakor ti. Kaj hočemo drugega, vsi smo umrljivi in vdati se moramo v usodo. Vsi se vdajo. Ti pa ne! In to pokopališče! In dva, trije, štirje obiski na dan! In te rože in kaj vem, kaj še, o joj! In tudi neumnosti, ki jih delaš v Casaricu s tistim ubogim norcem. Misli, da delata skrivaj, a vsi govorijo o tem, celo Cija. O jaz siromak!«

»Ne, stric,« je rekla Luiza žalostno, a mirno. »Ne reci tega! Ne moreš razumeti.«

»V tem se strinjam,« je odgovoril stric z vso posmehljivostjo, ki jo je zmogel. »Ne morem razumeti! In potem je še nekaj drugega. Ti ne hodiš več v cerkev. Nikdar ti nisem nič rekel, zakaj v tem oziru je bilo moj načelo vedno, pustiti vsakogar, naj dela, kakor misli, da je prav. Ko pa vidim, da si tako rekoč izgubila zdrav razum, in tudi splošni razum, ti rečem samo to, da pomisli: če obrnemo hrbet gospodu Bogu, se nam bo isto vrnilo. In zdaj misel, da nočeš videti moža v takih okoliščinah, to pretega vse meje! — Hočem reči,« je rekel po kratkem molku, »da bom šel jaz.«

»Ti?« je vzkliknila Luiza.

»Zakaj ne? Jaz da! Hotel sem spremiti tebe, če ne greš ti, bom šel sam. Šel bom in povedal tvojemu možu, da si izgubila glavo, in da upam, da bom kmalu šel tudi jaz k ubog Mariji.«